

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

ONDERWIJSINSPECTIE

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15, 1210 BRUSSEL

dlsec@onderwijsinspectie.be - www.onderwijsinspectie.be

VERSLAG DOORLICHTING

GKS ONDERSTEBOVEN TE HAMME

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 22061

Instelling GKS Ondersteboven
Kaaiplein 29 - 9220 HAMME

Beleidsverantwoordelijke Ann VAN DE VELDE

Telefoonnummer 052 48 03 82

E-mail kleuterschoolondersteboven@hamme.be

Bestuur Gemeentebestuur van Hamme
Marktplaats 1 - 9220 HAMME

Scholengemeenschap Scheldeland
Schoolstraat 4 - 9260 WICHELEN

Centrum voor leerlingenbegeleiding Vrij CLB Waas en Dender
Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS

Start- en einddatum doorlichting 11/12/2023 - 14/12/2023

Inspectieteam Ward DE BOE
Tineke VANHERCK

Inhoud

1	Toelichting	3
1.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?	3
1.2	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?	3
1.3	Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?	3
1.4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	4
1.5	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	4
2	Administratieve situering	6
3	In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit?	7
4	In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs?	9
4.1	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	9
5	Respecteert de kleuterschool de regelgeving?	11
6	Samenvatting	12
6.1	In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit?	12
6.2	In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs?	13
6.2.1	De onderwijsleerpraktijk	13
7	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen	14
8	Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid	15

1 Toelichting

1.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

De centrale onderzoeksvragen zijn:

1. In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?
2. In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de effectieve feedback en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

1.2 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de kleuterschool tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Om de onderzoeksgegevens te verzamelen, gebruikt ze verschillende onderzoeksmethoden en raadpleegt ze uiteenlopende bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

1.3 Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de kleuterschool aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil ze de kleuterschool stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus.

Beneden de verwachting

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

Benadert de verwachting

Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

Volgens de verwachting

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

Overstijgt de verwachting

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Dit niveau betekent dus voluit *volgens de verwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit*.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft bij kleuters een positieve impact op de resultaten en effecten.
- De praktijk is ingebed in de werking van de kleuterschool of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of specifieke noden van de kleuterschool of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan andere kleuterscholen inspireren.

1.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de kleuterschool. Bij de adviesbepaling heeft de onderwijsinspectie rekening gehouden met niet-beïnvloedbare contextfactoren te wijten aan de coronapandemie.

Er zijn twee adviezen mogelijk.

- Als de kleuterschool in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - een gunstig advies zonder meer
 - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
- Als de kleuterschool niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de kleuterschool zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de kleuterschool gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt.
 - Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de kleuterschool kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de kleuterschool aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De kleuterschool ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de kleuterschool een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de kleuterschool bepaalt zijn vertegenwoordiging.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be.

2 Administratieve situering

De kleuterschool organiseert onderwijs in volgende vestigingsplaats(en):

- Kaaiplein 29 - 9220 HAMME.

3 In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit?

Visie en strategisch beleid BENADERT DE VERWACHTING	De school heeft een pedagogisch project waarin ze haar identiteit en ambitie als toegankelijke en uitnodigende kleuterschool in een kleinschalige en groene omgeving omschrijft. De ouders herkennen dit sterk in hun ervaring van de school en de school ontleent haar aantrekkingskracht grotendeels aan deze specifieke identiteit. De school heeft echter weinig visie op goed kleuteronderwijs en ze laat kansen liggen om die visie af te stemmen op de input en de context van de school en op de regelgeving. Zo vormt het een werkpunt om een visie uit te werken op de begeleiding van de kleuters, met het oog op inclusie en gelijke onderwijskansen en in overeenstemming met de verwachtingen uit de regelgeving. De school heeft beperkt zicht op hoe ze haar visie wil realiseren. Zo laat de school kansen liggen om een plan van aanpak uit te werken waarmee ze strategisch en resultaatsgericht aan schooleigen doelen kan werken. Daardoor vindt de visie slechts oppervlakkig ingang in de schoolwerking.
Onderwijskundig beleid BENADERT DE VERWACHTING	De school geeft het onderwijskundig beleid vorm, maar doet dat fragmentair of niet schoolbreed. De afspraken en maatregelen spelen beperkt in op de ontwikkelingsbehoeften van de kleuters. De maatregelen zijn nog niet altijd doelgericht en de afspraken zijn niet steeds duidelijk voor alle teamleden. De planning en de organisatie van de onderwijsleerpraktijk zijn in beperkte mate gericht op de realisatie van een aanbod gebaseerd op een verticale samenhang van de doelen. Zo is er weinig aandacht voor de progressieve opbouw van het taalaanbod en is er nauwelijks aandacht voor verticale opbouw van metacognitieve strategieën. De school ondersteunt de teamleden in beperkte mate. Zij voorziet een waardevol professionaliseringsaanbod voor de teamleden, maar het is een werkpunt om het geleerde sterker te implementeren. De school zet de nodige financiële en personele middelen in, maar doet dat nog weinig planmatig. Zo vraagt de school zich te weinig af of kleine klasgroepen als vanzelf leiden tot de best mogelijke begeleiding van kleuters met specifieke onderwijsbehoeften. Het is tevens een werkpunt om de rollen en verantwoordelijkheden in de begeleiding van deze kleuters af te stemmen op de handelingsgerichte dynamiek van het zorgcontinuüm.

Cyclische evaluatie van de kwaliteit
BENADERT DE VERWACHTING

De school evalueert relevante aspecten van de schoolwerking. Het schoolteam evalueert de opeenvolgende schoolactiviteiten en de gemaakte afspraken vanuit een praktisch perspectief maar laat kansen liggen om na te gaan of deze bijdragen tot de visie, tot de best mogelijke begeleiding van kleuters met specifieke onderwijsbehoeven en tot gelijke kansen. De school heeft nog beperkt aandacht voor de evaluatie van de resultaten en effecten. De evaluatie is weinig systematisch en cyclisch. Het is een werkpunt om bij de ontwikkeling van een prioriteitenplan meteen succescriteria voorop te stellen zodat de evaluatie van schoolprioriteiten doelgericht gebeurt en zodat verbeteracties op elkaar verder bouwen.

Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit
BENADERT DE VERWACHTING

De school evalueert haar kwaliteit beperkt doelgericht op basis van kwalitatieve en kwantitatieve bronnen. Het vormt een verbeterpunt om wetenschappelijk onderbouwde informatie sterker in te zetten met het oog op de verrijking van de opvattingen in het schoolteam. De school laat kansen liggen om de expertise van relevante partners te betrekken bij haar evaluaties. Zo capteert het schoolteam feedback van ouders op een informele manier maar laat het kansen liggen om een ouderbevraging te organiseren met het oog op een meer veralgemeend beeld van de ouderervaringen. De school slaagt er nog weinig in om bij haar evaluaties de resultaten en effecten bij de leerlingen te benutten. Het schoolteam interpreteert de resultaten van de verplichte taaltest en de systematische screening van de kleuters in beperkte mate en heeft nauwelijks geobjectiveerde informatie over het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters. Zo komt de betrouwbaarheid en de diepgang van de evaluaties in het gedrang.

Borgen en bijsturen
BENADERT DE VERWACHTING

De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten, maar dat zicht is onvolledig. De school rekent voor haar kwaliteit op enkele onmiskenbare troeven die mee haar identiteit uitmaken. Tegelijk laat ze kansen liggen om specifieke aspecten van haar werking kritisch te benaderen en vanuit evaluaties bij te stellen. Dat geldt in het bijzonder voor de uitwerking van verschillende onderdelen van de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, maar ook voor de begeleiding van kleuters met specifieke onderwijsbehoeften. De school bewaart en verspreidt niet altijd wat goed is. Het schoolbeleid stuurt aan op overlegde afspraken en werkwijzen met het oog op meer doelgerichtheid en samenhang maar de leraren slagen er vervolgens slechts in beperkte mate in om deze afspraken en werkwijzen gelijkgericht en doeltreffend in de klaspraktijk te realiseren.

4 In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs?

4.1 De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling

Onderwijs en begeleiding op maat BENEDEN DE VERWACHTING	De leraren hanteren geen cyclische aanpak als basis voor onderwijs en begeleiding op maat voor iedere kleuter met specifieke onderwijsbehoeften. Ze vormen zich een zeer beperkt beeld over de leer- en ontwikkelingsvorderingen van de kleuter. Ze gaan nauwelijks op zoek naar de sterktes van de kleuter en dragen weinig of niet bij tot het bepalen van de specifieke onderwijsbehoeften. De leraren analyseren de verzamelde gegevens weinig of niet in functie van de eigen onderwijsleerpraktijk. Ze spelen onvoldoende gericht in op de onderwijsbehoeften van de kleuter en stemmen nauwelijks de doelen, het onderwijsleerproces en de evaluatie erop af. De leraren bepalen geen begeleidingsdoelen voor kleuters met specifieke onderwijsbehoeften. Ze stellen zelden hoge verwachtingen afgestemd op de zone van naaste ontwikkeling en bepalen weinig of geen redelijke aanpassingen. In de onderwijsleerpraktijk is er niet of nauwelijks sprake van aangepaste begeleiding op maat van de kleuter met specifieke onderwijsbehoeften. De leraren volgen de effecten van het maatwerk onvoldoende op.
--	---

Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak BENADERT DE VERWACHTING	De leraren leveren inspanningen om het leren en ontwikkelen te ondersteunen. Ze laten echter nog kansen liggen om de aanpak geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkellend te maken. De leraren sluiten beperkt aan bij de voorkennis en expliciteren af en toe de leerdoelen en succescriteria. Ze stellen zelden hoge verwachtingen afgestemd op de zone van naaste ontwikkeling en stemmen de aanpak beperkt af op verschillen tussen kleuters. De leraren laten kansen liggen om het spel van de kleuters in de speelleerhoeken te verrijken, te verdiepen en te verbreden. Ze kiezen activiteiten die weinig gericht zijn op de actieve inbreng van kleuters en zorgen zelden voor ruimte voor exploreren, experimenteren en zelfontdekkend leren. De leraren gebruiken af en toe authentieke en realistische contexten en materialen, maar benutten het incidenteel leren nauwelijks. Ze hebben beperkte aandacht voor de progressieve opbouw van zowel zelfredzaamheidstaal, themataal als instructietaal en bieden kleuters weinig kansen om deze taal in een betekenisvolle context te oefenen. De aandacht voor metacognitieve vaardigheden is een werkpunt. De leraren besteden nauwelijks aandacht aan strategieën die het leren, het probleemoplossend denken, de zelfregulatie en het sociaal-emotioneel handelen bevorderen. Ze geven in beperkte mate ruimte voor zelfsturing en stimuleren af en toe om te reflecteren over het eigen leerproces. De leraren benutten de tijd om te leren en ontwikkelen beperkt efficiënt. Het is een werkpunt om routines, zorgmomenten en activiteiten in openlucht een doelgerichte en zinvolle invulling te geven en deze efficiënt te organiseren.
Effectieve feedback BENADERT DE VERWACHTING	De leraren geven voornamelijk product- en persoonsgerichte feedback, die gedeeltelijk duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. Ze laten kansen liggen om systematisch effectieve feedback te geven die gericht is op doelen en succescriteria. De leraren geven vooral feedback tijdens taken en begeleide momenten, maar doen dit in beperkte mate tijdens het leren in speelleerhoeken.
Leerlingenevaluatie BENADERT DE VERWACHTING	De observatie en evaluatie sporen beperkt met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod. De leraren hebben aandacht voor de verticale samenhang binnen de systematische screenings, maar het is een verbeterpunt om binnen deze screenings alle ontwikkelingsdomeinen evenwichtig aan bod te laten komen. De leraren laten nog kansen liggen om de observatie en evaluatie in te bedden in het onderwijsleerproces en te komen tot een transparante, betrouwbare, faire en brede evaluatie. Het is een werkpunt om doelgericht te observeren op basis van objectieve, eenduidige beoordelingscriteria.

5 **Respecteert de kleuterschool de regelgeving?**

De kleuterschool moet zich engageren om aan volgende inbreuken op de regelgeving te werken:

- Het voeren van een beleid op leerlingenbegeleiding.
 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 62, par. 1, 10 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 47ter - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 153septies
- Het begeleiden van de leerlingen via brede basiszorg en verhoogde zorg.
 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 62, par. 1, 10 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 8 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 47bis
- Het kwaliteitsvol ondersteunen van het geboden onderwijs.
 - Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 08/05/2009 - art. 4, §1
- De eigen kwaliteit systematisch onderzoeken en bewaken.
 - Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 08/05/2009 - art. 6
- De aanwending van de SES-lestijden in het kader van een gelijke onderwijskansenbeleid.
 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 76
 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 134
 - Omzendbrief BaO/2005/09: Personeelsformatie scholen in het gewoon basisonderwijs - rubriek 3.1.4.3
- Het doorvoeren van gepaste en redelijke aanpassingen (remediërende, differentiërende, compenserende of dispenserende maatregelen) voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
 - Decreet basisonderwijs van 25/02/1997 - art. 8

6 Samenvatting

Legende

- = beneden de verwachting
- ◆ = benadert de verwachting
- = volgens de verwachting
- ★ = overstijgt de verwachting.

6.1 In welke mate ontwikkelt de kleuterschool haar eigen kwaliteit?

In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?

Visie en strategisch beleid	◆
Onderwijskundig beleid	◆
Cyclische evaluatie van de kwaliteit	◆
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	◆
Borgen en bijsturen	◆

6.2 In welke mate verstrekt de kleuterschool kwaliteitsvol onderwijs?

In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de effectieve feedback en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

6.2.1 De onderwijsleerpraktijk

	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling
Afstemming op het gevalideerd doelenkader	
Onderwijs en begeleiding op maat	■
Leef- en leerklimaat	
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak	◆
Effectieve feedback	◆
Materiële leef- en leeromgeving	
Leerlingenevaluatie	◆
Leereffecten	

7 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de kleuterschool een **ONGUNSTIG ADVIES** met de mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur het engagement aangaat om zich bij het werken aan de tekorten extern te laten begeleiden.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de kleuterschool:

- De tekorten wegwerken met betrekking tot de kwaliteitsontwikkeling.
- De tekorten wegwerken met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk voor de onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling in kleuteronderwijs.

8 Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid

De onderwijsinspectie formuleert over de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid de volgende uitspraken.

- Uitspraak over de leerlingenbegeleiding: NEGATIEF. De school dient zich te engageren om aan de tekortkomingen op het vlak van leerlingenbegeleiding te werken.
- Uitspraak over het gelijke onderwijskansenbeleid: NEGATIEF. De school dient een engagement tot remediëring met externe begeleiding en ondersteuning aan te gaan op het vlak van het gelijke onderwijskansenbeleid.

9 Addendum

Het bestuur heeft binnen de dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag of na de bespreking van het doorlichtingsverslag met de onderwijsinspectie verzocht om de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten en heeft zich geëngageerd om zich bij het werken aan de tekorten extern te laten begeleiden.

De procedure tot intrekking van de erkenning wordt hierdoor opgeschort tot ten minste **14 december 2026**. Nadien volgt een nieuwe doorlichting. De erkenning van de onderwijsinstelling blijft voorlopig behouden tot die volgende doorlichting.